Mbiu ya
VIPIMO

TOLEO NA. 008

JARIDA LA WAKALA WA VIPIMO (WMA)

TOLEO MAALUM LINALOANGAZIA
SEKTA YA MAFUTA NA GESI
NOVEMBA 2026

WMA YAHAKIKI ZAIDI YA LITA BILIONI 11 ZA MAFUTA

HABARI UK. 4

VIPIMO SAHIHI KATIKA SEKTA YA MAFUTA NA GESI NI MSINGI WA UCHUMI IMARA NA MAENDELEO ENDELEVU

Ndugu msomaji,

Unapokwenda kununua mafuta katika kituo cha kujaza mafuta, je, umewahi kujiuliza ni nani anayehakikisha kuwa lita unazolipia ndizo unazopatiwa? Au unapofikiria mafuta yanayoingia nchini kupitia meli, kuhifadhiwa kwenye matanki makubwa na kusafirishwa kwenda maeneo mbalimbali, umewahi kufikiria umuhimu wa kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachopimwa katika kila hatua ni sahihi? Haya ni baadhi ya maswali yanayotukumbusha kuwa vipimo sahihi vina nafasi kubwa katika maisha yetu ya kila siku na katika uendeshaji wa uchumi wa Taifa.

Sekta ya mafuta na gesi ni miongoni mwa sekta muhimu katika maendeleo ya Tanzania. Bidhaa za mafuta zinatumika katika usafiri, viwanda, uzalishaji wa bidhaa na huduma mbalimbali, huku gesi asilia ikiwa na nafasi muhimu katika uzalishaji wa nishati na shughuli nyingine za kiuchumi. Kutokana na umuhimu huo, ni muhimu kuhakikisha kuwa shughuli zote zinazohusisha upimaji wa bidhaa hizi zinafanyika kwa usahihi na uwazi.

Katika eneo hili ndipo jukumu la Wakala wa Vipimo (WMA) linapokuwa muhimu. Wengi wetu tunaifahamu WMA kupitia shughuli za uhakiki wa mizani inayotumika sokoni, kwenye maduka na katika maeneo mengine ya biashara. Hata hivyo, majukumu ya WMA ni mapana zaidi. WMA pia inasimamia usahihi wa vipimo katika sekta ya mafuta na gesi, ambako vipimo vina thamani kubwa na vina athari za moja kwa moja katika biashara, mapato ya Serikali na uchumi kwa ujumla.

Kwa mfano, mafuta yanapoingia nchini kupitia meli, yanapopokelewa katika vituo vya kuhifadhia, yanapohamishwa kutoka tanki moja kwenda lingine na hatimaye kusambazwa kwa watumiaji, kila hatua inahitaji vipimo sahihi. WMA inahusika na uhakiki na usimamizi wa mifumo na vifaa mbalimbali vinavyotumika katika upimaji huo. Vifaa hivyo ni pamoja na mita za mtiririko wa mafuta (Flowmeters), matanki ya kuhifadhia mafuta pamoja na mifumo mingine ya kisasa ya upimaji na ufuatiliaji.

Huenda kwa mwananchi wa kawaida, masuala haya yakaonekana kuwa ya kitaalamu sana na yasiyohusiana moja kwa moja na maisha yake. Ukweli ni kwamba, usahihi wa vipimo katika sekta hii unamhusu kila mmoja wetu. Vipimo visivyo sahihi vinaweza kusababisha upotevu wa mafuta, hasara kwa wafanyabiashara, kupungua kwa mapato ya Serikali na hatimaye kuathiri uchumi wa nchi. Kwa hiyo, kuhakikisha kuwa kila kipimo ni sahihi ni sehemu ya kulinda maslahi ya Serikali, wafanyabiashara na wananchi.

Katika kutekeleza majukumu haya, WMA inaendelea kutumia utaalamu na teknolojia mbalimbali kuhakikisha kuwa mifumo ya upimaji inafanya kazi kwa usahihi. Kadiri sekta hii inavyokua, ndivyo umuhimu wa kuimarisha matumizi ya teknolojia za kisasa unavyoongezeka. Mifumo ya kidijitali inayowezesha kufuatilia vipimo na kupata taarifa kwa wakati halisi ni miongoni mwa hatua zinazoweza kuongeza uwazi, kurahisisha usimamizi na kupunguza uwezekano wa makosa katika shughuli za upimaji.

Hata hivyo, jukumu la kuhakikisha usahihi wa vipimo katika sekta ya mafuta na gesi si la WMA pekee. Linahitaji ushirikiano wa wadau wote, wakiwemo waingizaji wa mafuta, wamiliki na waendeshaji wa vituo vya mafuta, wasafirishaji, wafanyabiashara na taasisi nyingine za Serikali. Kila mdau ana wajibu wa kuhakikisha vifaa vya kupimia vinahakikiwa kwa wakati na vinatumika kwa kuzingatia taratibu na vipimo vinavyotakiwa. Ushirikiano huu ni muhimu katika kujenga mazingira ya biashara yenye uwazi, uaminifu na ushindani wa haki.

Kupitia toleo hili maalumu la jarida la Mbiu ya Vipimo, tumekusudia kumletea msomaji ufahamu mpana kuhusu majukumu yanayotekelezwa na WMA katika sekta ya mafuta na gesi. Tumeangazia namna shughuli za uhakiki na usimamizi wa vipimo zinavyofanyika, teknolojia zinazotumika, mchango wa WMA katika kulinda uchumi wa Taifa, changamoto zilizopo pamoja na jitihada zinazoendelea kufanyika kuboresha huduma hizi. Pia,

Alban Mark Kihulla
Afisa Mtendaji Mkuu
Wakala wa Vipimo WMA

tumepata fursa ya kuwasikiliza wataalamu na wadau mbalimbali wanaoshiriki katika mnyororo wa biashara ya mafuta na gesi nchini.

Ni matumaini yetu kuwa kupitia machapisho haya, msomaji ataweza kuelewa kuwa kazi ya WMA haiishii kwenye mizani ya sokoni au vipimo vinavyotumika katika biashara za kawaida. Kuna kazi kubwa ya kitaalamu inayofanyika kuhakikisha kuwa hata mafuta yanayoingia nchini, yanayohifadhiwa, kusafirishwa na kuuzwa yanapimwa kwa usahihi. Kwa hakika, kila kipimo sahihi kina mchango wake katika kulinda haki, kuimarisha uaminifu na kujenga uchumi imara.

Ninakualika usome toleo hili maalumu, ujifunze na ufahamu zaidi kuhusu kazi zinazofanywa na WMA katika sekta ya mafuta na gesi. Tunathamini ushirikiano wa wadau wetu wote na tunaendelea kuhimiza matumizi ya vipimo sahihi katika kila hatua ya shughuli za kiuchumi.

Kumbuka, vipimo sahihi siyo suala la kitaalamu pekee; ni suala linalogusa maisha yetu, biashara zetu na maendeleo ya Taifa letu.

Karibu kusoma!

KATUNIKA KI-VIPIMO

Mbiu ya VIPIMO
JARIDA LA WAKALA WA VIPIMO (WMA)

BODI YA UHARIRI

MHARIRI MKUU
Alban Mark Kihulla

WAHARIRI
Christopher Mwakibinga
Francis Olwelo

MHARIRI WA HABARI
Veronica Simba

WAANDISHI
Veronica Simba
Robertha Makinda

MSANIFU KURASA
Lucas Gordon

WMA YAHAKIKI ZAIDI YA LITA BILIONI 11 ZA MAFUTA

> **“Kwa ujumla, uhakiki wa zaidi ya lita bilioni 11 za mafuta katika mwaka wa fedha 2025/2026 ni kielelezo cha mchango wa WMA katika kusimamia sekta ya mafuta na kulinda maslahi ya taifa.”**

Wakala wa Vipimo (WMA), kupitia Mkoa wa Bandari, umehakiki jumla ya zaidi ya lita bilioni 11 za mafuta jamii ya petroli katika mwaka wa fedha 2025/2026, zikiwemo mafuta yaliyokusudiwa kutumika ndani ya nchi na yale yaliyokuwa yakisafirishwa kwenda nje ya nchi. Kiasi hicho kinaonesha ukubwa wa jukumu la WMA katika kusimamia usahihi wa vipimo na kuhakikisha kuwa biashara ya mafuta inafanyika kwa misingi ya haki, uwazi na uaminifu.

Mafuta jamii ya petroli ni bidhaa muhimu katika shughuli mbalimbali za kiuchumi na kijamii nchini. Yanatumika katika sekta za usafirishaji, viwanda, kilimo, ujenzi na uzalishaji wa nishati. Kutokana na umuhimu huo, ni muhimu kuhakikisha kuwa kila kiasi cha mafuta kinachoingia, kinachopokelewa au kusafirishwa kinapimwa kwa usahihi ili kulinda maslahi ya wadau wote.

Kwa kutambua umuhimu huo, WMA ina jukumu la kisheria la kufanya ukaguzi, uhakiki na usimamizi wa vipimo vinavyotumika katika upokeaji na usafirishaji wa mafuta kupitia bandari za Dar es Salaam, Tanga na Mtwara. Bandari hizo ni njia muhimu za kuingiza mafuta nchini, huku bandari ya Dar es Salaam ikiwa na nafasi kubwa katika kuhudumia mahitaji ya ndani na baadhi ya nchi jirani.

Katika kutekeleza jukumu hilo, WMA huhakikisha kuwa vifaa na mifumo inayotumika kupima mafuta, ikiwemo mita za kupima mtiririko wa mafuta (flowmeters), vifaa vya kupima joto na mifumo ya kupima kiasi cha mafuta kwenye matanki, vinakaguliwa na kuhakikiwa kwa mujibu wa matakwa ya kisheria. Hatua hii husaidia kuhakikisha kuwa vipimo vinavyotumika katika miamala ya kibiashara vinatoa matokeo sahihi na yanayokubalika kisheria.

Usimamizi wa WMA hauishii katika kukagua vifaa pekee, bali pia unahusisha kufuatilia mchakato mzima wa upokeaji wa mafuta kutoka kwenye meli hadi kwenye matanki ya kuhifadhia. Wakati wa mchakato huo, wataalamu wa Wakala hufuatilia taarifa za vipimo ili kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachopokelewa kinarekodiwa kwa usahihi na kuzingatia viwango vinavyotakiwa.

Baada ya mafuta kupokelewa, WMA huchambua taarifa za vipimo kutoka katika mifumo mbalimbali na kuzilinganisha ili kutathmini usahihi wa kiasi cha mafuta kilichopokelewa. Uchambuzi huo huzingatia matokeo ya vifaa vilivyohakikiwa, vipimo vya matanki na taarifa nyingine za kiutendaji. Kwa kufanya hivyo, Wakala huhakikisha kuwa tofauti zinazoweza kujitokeza kati ya vipimo

Afisa Vipimo akitumia kifaa cha kisasa cha upimaji (surveying instrument) kijulikanacho kama Total Station kurekodi vipimo vya moja ya tenki za kuhifadhia mafuta.

WMA YAHAKIKI ZAIDI YA LITA BILIONI 11 ZA MAFUTA

zinaeleweka na kutathminiwa kitaalamu kabla ya kufikia hitimisho.

Ni muhimu kuelewa kuwa tofauti ndogo katika vipimo vya mafuta zinaweza kusababishwa na mambo mbalimbali, yakiwemo mabadiliko ya joto, msongamano wa mafuta, hali ya mabomba na mazingira ya upokeaji. Hivyo, si kila tofauti inayojitokeza ina maana kuwa mafuta yamepungua au kuna udanganyifu. Kinachohitajika ni uchunguzi wa kitaalamu unaozingatia viwango na taratibu zilizowekwa.

Uhakiki wa matenki ya kuhifadhia mafuta.

Aidha, katika kuimarisha usimamizi, WMA inaendelea kutambua umuhimu wa matumizi ya teknolojia za kisasa za kidijitali katika sekta ya mafuta. Mifumo kama vile Automatic Tank Gauging (ATG), inayowezesha kupima na kufuatilia kiasi cha mafuta ndani ya matanki kwa njia ya kielektroniki, pamoja na mita za kisasa za mtiririko wa mafuta, inaweza kusaidia kuongeza usahihi na kurahisisha upatikanaji wa taarifa kwa wakati.

Matumizi ya teknolojia hizo yanaweza kupunguza makosa ya kibinadamu, kuboresha utunzaji wa kumbukumbu na kuongeza uwazi katika mchakato mzima wa upokeaji na usambazaji wa mafuta. Hata hivyo, teknolojia hizo haziwezi kuchukua nafasi ya ukaguzi na uhakiki wa kisheria. Vifaa vyote vya kisasa vinavyotumika kupima mafuta vinapaswa kuendelea kukaguliwa na kuhakikiwa ili kuhakikisha vinatoa vipimo sahihi na vinavyokubalika kisheria.

Pamoja na mafanikio hayo, usimamizi madhubuti wa vipimo vya mafuta unahitaji ushirikiano wa karibu kati ya WMA, mamlaka za bandari, kampuni za mafuta na wadau wengine. Kila mdau anapaswa kuhakikisha kuwa taarifa zote za upokeaji, uhamishaji na usambazaji wa mafuta zinarekodiwa kwa usahihi na kuwasilishwa kwa wakati. Ushirikiano huo ni muhimu katika kuondoa changamoto zinazoweza kuathiri tathmini ya kiasi halisi cha mafuta kilichopokelewa.

Kwa ujumla, uhakiki wa zaidi ya lita bilioni 11 za mafuta katika mwaka wa fedha 2025/2026 ni kielelezo cha mchango wa WMA katika kusimamia sekta ya mafuta na kulinda maslahi ya taifa.

Kupitia ukaguzi, uhakiki na usimamizi wa vipimo, Wakala unasaidia kuhakikisha kuwa biashara ya mafuta inafanyika kwa usawa na uwazi, huku ukichangia kulinda mapato ya serikali, maslahi ya wafanyabiashara na haki za wananchi.

WMA itaendelea kuimarisha mifumo ya uhakiki, matumizi ya teknolojia za kisasa na ushirikiano na wadau ili kuhakikisha kuwa kila kiasi cha mafuta kinachopimwa kinazingatia viwango na matakwa ya kisheria. Hatua hizo zitaongeza imani katika biashara ya mafuta na kuhakikisha kuwa Tanzania inaendelea kuwa na mfumo madhubuti na wa kuaminika wa usimamizi wa vipimo katika sekta hiyo muhimu kwa maendeleo ya uchumi wa taifa.

VIPIMO NI UCHUMI NA UCHUMI NI VIPIMO

"Vipimo ni uchumi na uchumi ni vipimo." Hii ni kauli inayobeba maana kubwa katika ujenzi wa uchumi wa taifa, hasa katika sekta ya mafuta ambayo inahusisha biashara ya kiasi kikubwa cha bidhaa na fedha. Usahihi wa vipimo katika sekta hii siyo suala la kibiashara pekee, bali pia ni msingi muhimu katika kuhakikisha Serikali inakusanya mapato yake stahiki na wananchi wanapata haki yao.

Akizungumza kuhusu mchango wa Wakala wa Vipimo (WMA) katika usimamizi wa sekta ya mafuta, Meneja wa Mkoa wa Bandari wa Wakala huo, Bw. Alfred Shungu, amesema WMA ina jukumu muhimu la kusimamia vipimo vya mafuta yanayoingia nchini kupitia bandari na kuhakikisha usahihi wake katika mnyororo mzima wa usambazaji, kuanzia yanapopokelewa kutoka kwenye meli hadi yanapomfikia mlaji katika vituo vya mafuta.

Amesema usimamizi huo unahusisha hatua mbalimbali za upimaji, ikiwemo mafuta yanapokuwa melini, yanapohamishwa kupitia mifumo ya mabomba na mita za kupima mtiririko wa mafuta (flowmeters), yanapopokelewa na kuhifadhiwa kwenye maghala maalumu, na hatimaye yanaposambazwa kwenda kwenye vituo vya mafuta. Katika kila hatua, WMA hukusanya na kuhakiki taarifa za vipimo ili kuhakikisha kiasi cha mafuta kinachohusika kinajulikana kwa usahihi.

Kwa mujibu wa Bw. Shungu, katika mwaka wa fedha 2025/2026, WMA kupitia Mkoa wa Bandari ilifanikiwa kuhakiki zaidi ya lita bilioni 11 za mafuta yaliyopokelewa kupitia meli. Kiasi hicho kinaonesha ukubwa wa shughuli za usimamizi wa vipimo katika sekta ya mafuta na umuhimu wa kuhakikisha kuwa kila lita inayopokelewa inapimwa kwa usahihi.

Amefafanua kuwa taarifa za vipimo zinazokusanywa na WMA zina mchango mkubwa katika kuiwezesha Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) kukokotoa na kukusanya kodi stahiki kutokana na biashara ya mafuta. Hii ina maana kuwa usahihi wa taarifa za kiasi cha mafuta yanayoingia na kusambazwa nchini unasaidia kuweka msingi wa takwimu zinazotumika katika masuala ya mapato ya Serikali.

"Tunaposema vipimo ni uchumi, tunamaanisha kuwa taarifa sahihi za vipimo ndizo zinazowezesha kujua kiasi halisi cha bidhaa inayohusika. Serikali inapokuwa na takwimu sahihi, inakuwa na msingi wa kukokotoa kodi kwa mujibu wa taratibu zilizowekwa. Kwa hiyo, takwimu halisi zinasaidia upatikanaji wa mapato halisi ya Serikali," amesisitiza Bw. Shungu.

Ameongeza kuwa jukumu la WMA katika kuhakikisha usahihi wa vipimo linatokana na mamlaka iliyopewa kisheria kupitia Sheria ya Wakala wa Vipimo, Sura ya 340. Sheria hiyo inaweka msingi wa usimamizi wa vipimo na kuhakikisha kuwa vifaa vinavyotumika katika shughuli za kibiashara vinakidhi matakwa ya kisheria, vimehakikiwa na vinatoa matokeo sahihi.

> **"Tunaposema vipimo ni uchumi, tunamaanisha kuwa taarifa sahihi za vipimo ndizo zinazowezesha kujua kiasi halisi cha bidhaa inayohusika. Serikali inapokuwa na takwimu sahihi, inakuwa na msingi wa kukokotoa kodi kwa mujibu wa taratibu zilizowekwa. Kwa hiyo, takwimu halisi zinasaidia upatikanaji wa mapato halisi ya Serikali,"**

Katika kutekeleza jukumu hilo, WMA hutumia mifumo mbalimbali ya upimaji na ukusanyaji wa taarifa katika hatua za upokeaji na usambazaji wa mafuta. Taarifa zinazopatikana kupitia mifumo ya kupimia mafuta melini, flowmeters na vifaa vya kupima kiasi cha mafuta kwenye maghala ya kuhifadhia huwezesha Wakala wa Vipimo kufuatilia mwenendo wa kiasi cha mafuta katika hatua mbalimbali za mnyororo wa usambazaji.

Umuhimu wa usahihi huo unaonekana zaidi tunapotambua kuwa hata tofauti ndogo katika vipimo vya mafuta inaweza kuwa na athari kubwa kifedha kutokana na ukubwa wa kiasi cha bidhaa kinachohusika. Kwa mfano, tofauti ndogo ya kipimo katika mamilioni au mabilioni ya lita inaweza kuleta tofauti kubwa katika thamani ya bidhaa na hesabu za mapato yanayohusiana nayo. Hivyo, uhakiki wa vipimo ni hatua muhimu katika kuzuia upotevu wa mapato na kulinda maslahi ya wafanyabiashara na wananchi.

Aidha, usimamizi wa WMA unasaidia kujenga mazingira ya biashara yenye uwazi na uaminifu kwa kuhakikisha kuwa taarifa za vipimo zinatokana na mifumo inayokidhi matakwa ya kisheria. Hali hii inawapa wadau wa sekta ya mafuta uhakika kuwa miamala yao inafanyika kwa kuzingatia kiasi halisi cha bidhaa, huku Serikali ikiwa na takwimu zinazoweza kutumika katika kufanya maamuzi na kusimamia mapato.

Akihitimisha, Bw. Shungu amesisitiza kuwa vipimo sahihi ni sehemu muhimu ya maendeleo ya taifa kwa kuwa vinaunganisha shughuli za uzalishaji, biashara, ukusanyaji wa kodi na matumizi ya bidhaa. Kwa mantiki hiyo, WMA inaendelea kutekeleza wajibu wake katika kuhakikisha kuwa vipimo vinavyotumika katika sekta ya mafuta na sekta nyingine za kiuchumi vinakuwa sahihi na vinavyoaminika.

Kwa hakika, vipimo siyo namba tu zinazosomeka kwenye mizani au mita; ni msingi wa thamani ya bidhaa, haki katika biashara na mapato ya taifa. Ndiyo maana kauli ya "Vipimo ni uchumi na uchumi ni vipimo" inabeba ujumbe muhimu kwamba uchumi imara unahitaji vipimo sahihi, na vipimo sahihi vinachangia kujenga uchumi imara.

Afisa Vipimo akiandaa kipimo aina ya dipstick kinachotumika kuhakiki ujazo kwenye tenki za malori yabebayo vimiminika.

WMA MKOA WA BANDARI: WALINZI WA KWANZA WA MAFUTA YANAYOINGIA NCHINI

Mafuta ni miongoni mwa bidhaa muhimu zinazochochea shughuli za kiuchumi na kijamii nchini. Kila siku, mafuta hutumika katika magari, mitambo ya viwandani, shughuli za kilimo, ujenzi na uzalishaji wa nishati. Hata hivyo, kabla ya mafuta hayo kuwafikia watumiaji, hupitia hatua mbalimbali za uingizaji, upimaji, uhifadhi na usambazaji. Katika hatua hizi, kuna taasisi muhimu inayohakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachoingia nchini kinapimwa kwa usahihi. Taasisi hiyo ni Wakala wa Vipimo (WMA), kupitia Mkoa wa Bandari.

Meneja wa WMA Mkoa wa Bandari, Bw. Alfred Shungu (katikati) akiwa katika picha ya pamoja na baadhi ya wafanyakazi wa WMA Mkoa wa Bandari.

Mkoa wa Bandari wa Wakala wa Vipimo una jukumu la kusimamia usahihi wa vipimo katika mchakato mzima wa upokeaji wa mafuta kutoka melini kwenda kwenye matenki ya kuhifadhia mafuta yaliyopo nchi kavu. Lengo kuu ni kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachoingia nchini kinapimwa kwa usahihi, kwa kuzingatia sheria, kanuni na vigezo vinavyokubalika. Usimamizi huu ni muhimu katika kulinda maslahi ya Serikali, wafanyabiashara wa mafuta na wananchi kwa ujumla.

Katika kutekeleza jukumu hilo, Mkoa wa Bandari hufanya kazi mbalimbali ikiwemo kukagua na kuhakiki mifumo ya kupimia mafuta kabla na wakati wa upokeaji wa meli. Pia, husimamia vifaa vinavyotumika kupokea mafuta kutoka melini kwenda kwenye matenki ya nchi kavu, hufuatilia usahihi wa vifaa vya kupimia vinavyojulikana kama Flowmeters na kutathmini matokeo ya upokeaji wa mafuta baada ya shughuli za ushushaji kukamilika. Kwa lugha rahisi, Wakala huhakikisha kuwa vifaa vinavyotumika kupima mafuta vinaonyesha kiasi sahihi badala ya kutoa makadirio au taarifa zisizoaminika.

Mchakato wa usimamizi huanza hata kabla meli haijaanza kushusha mafuta. Katika hatua hii, maafisa wa Wakala wa Vipimo hukagua hali ya vifaa vyote muhimu vinavyotumika katika upimaji. Vifaa hivyo ni pamoja na Flowmeters zinazopima kiasi cha mafuta yanayopita kwenye mabomba, vipima joto, vipima msongamano wa mafuta na mifumo ya kielektroniki inayotumika kurekodi taarifa za vipimo. Maafisa huhakikisha kuwa vifaa hivyo viko katika hali nzuri, vimefanyiwa uhakiki unaotakiwa na vina mihuri halali ya kisheria inayoonyesha kuwa vimekidhi matakwa ya vipimo.

Baada ya kukamilika kwa ukaguzi huo, meli huanza kushusha mafuta kupitia mabomba maalumu yanayoelekeza bidhaa kwenye matenki ya kuhifadhia yaliyopo nchi kavu. Katika hatua hii, Wakala wa Vipimo huendelea kufuatilia mwenendo wa upimaji kwa kutumia mifumo ya Flowmeters iliyohakikiwa. Lengo ni kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachopita kwenye mabomba kinapimwa na kurekodiwa kwa usahihi. Taarifa za ujazo na uzito wa mafuta huzingatiwa katika uchambuzi wa matokeo ya upokeaji.

> **“Usimamizi wa vipimo vya mafuta bandarini ni jukumu muhimu katika kulinda uchumi wa nchi, mapato ya Serikali na haki za wadau wote wanaohusika katika biashara ya mafuta.”**

Ni muhimu kuelewa kuwa upimaji wa mafuta siyo jambo rahisi kama kupima maji kwa kutumia ndoo au chombo cha kawaida. Mafuta yanaweza kubadilika ujazo kutokana na joto na msongamano wake, huku hali ya mabomba na mabaki ya bidhaa yaliyobaki kwenye njia za usafirishaji nayo yakiweza kusababisha tofauti ndogo katika matokeo ya vipimo. Ndiyo maana kuna mifumo maalumu inayotumika kurekebisha na kulinganisha vipimo ili kuhakikisha matokeo yanakuwa sahihi na yanayokubalika kitaalamu.

WMA MKOA WA BANDARI: WALINZI WA KWANZA WA MAFUTA YANAYOINGIA NCHINI

Meli inapomaliza kushusha mafuta yote, Wakala wa Vipimo hufanya tathmini ya jumla ya matokeo ya upokeaji. Katika hatua hii, maafisa hulinganisha taarifa za vipimo vilivyopatikana kupitia mifumo mbalimbali, hususan Flowmeters zilizohakikiwa na Serikali, ili kubaini kama kiasi cha mafuta kilichopokelewa kinalingana na vigezo vinavyokubalika. Katika sekta hii, kiasi cha makosa kinachoruhusiwa katika upokeaji wa mafuta kutoka melini kwenda nchi kavu ni asilimia 0.5 (0.5%). Hii ina maana kuwa tofauti ya vipimo inayobaki ndani ya kiasi hicho inachukuliwa kwa kuzingatia masharti na taratibu husika za kitaalamu na kisheria.

Jambo lingine muhimu ni kwamba Wakala wa Vipimo hautegemei taarifa moja pekee katika kufanya tathmini ya upokeaji wa mafuta. Kwa mfano, nyaraka za kibiashara zinazojulikana kama Shore Receipts ni miongoni mwa taarifa zinazoweza kutumika katika ulinganishaji, lakini siyo msingi pekee wa kutoa hitimisho kuhusu usahihi wa upokeaji. Badala yake, WMA huzingatia matokeo ya mifumo ya vipimo iliyothibitishwa na Serikali, hususan Flowmeters zilizohakikiwa, pamoja na taarifa nyingine muhimu zinazohusika katika mchakato huo.

Aidha, katika kuhakikisha usahihi wa matokeo, Mkoa wa Bandari husimamia ulinganishaji wa taarifa mbalimbali za kioperesheni. Taarifa hizo ni pamoja na taarifa za mali (Cargo Figures), matokeo ya vipimo vya Flowmeters, taarifa za matenki ya kuhifadhia mafuta na nyaraka nyingine zinazohusiana na upokeaji wa bidhaa. Ulinganishaji huu husaidia kupata picha halisi ya kiasi cha mafuta kilichotumwa, kilichopokelewa na kurekodiwa, huku ukisaidia kubaini na kuelewa tofauti zozote zinazoweza kujitokeza.

Hata hivyo, ni muhimu kwa wadau na wananchi kuelewa kuwa tofauti ndogo za vipimo zinaweza kujitokeza kutokana na sababu mbalimbali za kiufundi na kimazingira. Miongoni mwa sababu hizo ni mabadiliko ya joto na msongamano wa mafuta, hali ya mabomba, mabaki ya mafuta katika njia za usafirishaji na muda ambao vipimo vinachukuliwa.

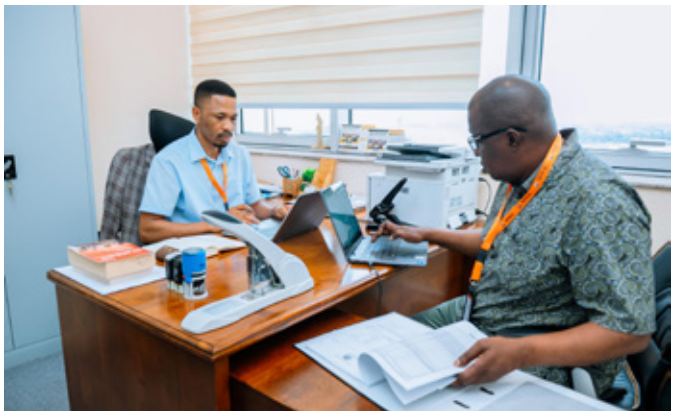
Kwa hiyo, si kila tofauti inayojitokeza kati ya taarifa za vipimo au nyaraka za kibiashara ina maana kuwa kuna upungufu wa mafuta. Kinachohitajika ni kufanya uchambuzi wa kitaalamu kwa kuzingatia mifumo ya vipimo iliyothibitishwa na vigezo vinavyotumika katika sekta hiyo.

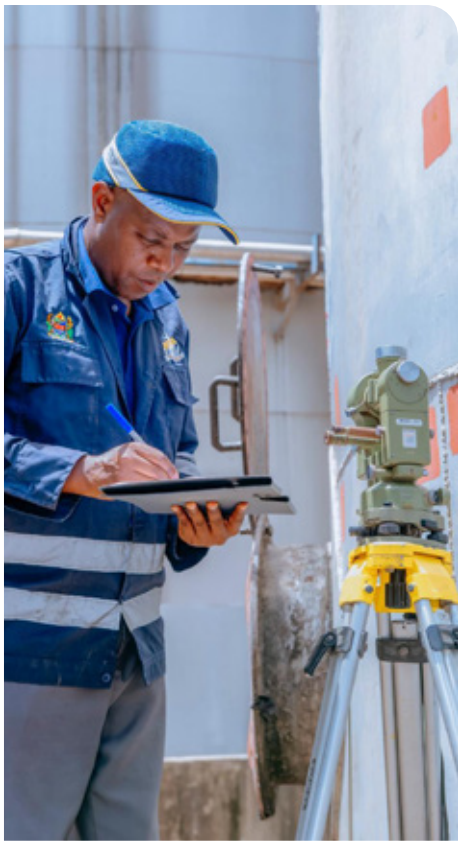
Kwa msingi huo, jukumu la Wakala wa Vipimo si kuingilia biashara za kampuni za mafuta au shughuli za kibiashara za wadau wengine, bali kuhakikisha kuwa biashara hiyo inafanyika kwa misingi ya vipimo sahihi, haki na uwazi. WMA anasimamia maslahi ya pande zote kwa kuhakikisha kuwa hakuna anayepata faida au hasara kutokana na matumizi ya vifaa visivyo sahihi au taarifa zisizoaminika za vipimo. Hali hii pia husaidia kupunguza migogoro kati ya wanunuzi na wauzaji wa mafuta na kuimarisha imani katika biashara hiyo.

Usimamizi wa vipimo vya mafuta bandarini ni jukumu muhimu katika kulinda uchumi wa nchi, mapato ya Serikali na haki za wadau wote wanaohusika katika biashara ya mafuta.

Kupitia Mkoa wa Bandari, Wakala wa Vipimo unaendelea kuhakikisha kuwa kila hatua ya upokeaji wa mafuta inazingatia usahihi wa vipimo na matakwa ya kisheria. Kwa maana hiyo, kazi ya Wakala wa Vipimo bandarini siyo kupima mafuta pekee, bali kuhakikisha kuwa kila tone la mafuta linaloingia nchini linahesabiwa kwa usahihi, kwa manufaa ya Taifa na Watanzania wote.

Baadhi ya wafanyakazi wa WMA Mkoa wa Bandari wakitekeleza majukumu yao.

HIVI NDIVYO UKAGUZI NA UHAKIKI WA MAFUTA UNAVYOLINDA UCHUMI WA NCHI NA HAKI ZA WALAJI

> **"WMA ina jukumu la kusimamia usahihi wa vipimo vinavyotumika katika biashara ya mafuta kwa kufanya ukaguzi na uhakiki wa vifaa na mifumo hiyo. Usimamizi huu unasaidia kuhakikisha kuwa vifaa vinavyotumika vinatoa vipimo sahihi na vinavyoaminika, bila upendeleo kwa upande wowote."**

Mafuta ya petroli, dizeli na bidhaa nyingine za mafuta ni sehemu muhimu ya maisha ya kila siku ya Watanzania. Yanatumika katika vyombo vya usafiri, viwanda, shughuli za kilimo, ujenzi na uzalishaji wa nishati. Kutokana na umuhimu huo, ni muhimu kuhakikisha kuwa mafuta yanayoingizwa nchini yanapimwa kwa usahihi ili kulinda maslahi ya Serikali, wafanyabiashara na wananchi wanaotumia bidhaa hizo.

Mafuta yanapoingia nchini kwa meli kupitia bandari zetu, huwa yanapitia hatua ya kupimwa ili kujua kiasi halisi kilicholetwa. Hii ni hatua muhimu kwa sababu kiasi cha mafuta kinachoingia nchini kina thamani kubwa ya fedha na kinahusisha makubaliano ya kibiashara kati ya wauzaji na wanunuzi. Hivyo, ni muhimu kuhakikisha kuwa kiasi kinachotangazwa na kampuni husika ndicho hasa kilichopokelewa nchini.

Ili kuhakikisha usahihi huo, mafuta hupimwa kwa kutumia vifaa na mifumo mbalimbali maalumu. Miongoni mwa vifaa hivyo ni Flowmeters, ambazo zinaweza kufananishwa na mita za maji tunazozifahamu majumbani, isipokuwa hizi hutumika kupima kiasi cha mafuta yanayopita kwenye mabomba. Pia hutumika matenki maalumu ya kuhifadhia mafuta na vifaa vinavyopima joto pamoja na msongamano wa mafuta.

Huenda mwananchi wa kawaida akajiuliza kwa nini mafuta yanahitaji kupimwa kwa kutumia vifaa vingi kiasi hicho. Ukweli ni kwamba mafuta yana tabia ya kubadilika ujazo kutokana na mabadiliko ya joto. Yanapopata joto, ujazo wake unaweza kuongezeka, na yanapopoa ujazo unaweza kupungua. Hali hii inaweza kufanya kiasi cha mafuta kinachoonekana wakati wa kupima kitofautiane na kiasi chake katika hali ya kawaida ya joto.

Ndiyo maana vipimo vya joto na mifumo ya kusahihisha ujazo wa mafuta ni muhimu ili kupata kiasi kinacholingana na vigezo vilivyokubaliwa.

Vilevile, wakati mwingine tofauti ya vipimo inaweza kusababishwa na hali ya mabomba yanayosafirisha mafuta, mabaki ya mafuta yaliyobaki kwenye njia za kupitishia bidhaa au mabadiliko ya mazingira wakati wa upokeaji. Hivyo, bila ukaguzi na uhakiki wa mara kwa mara, kuna uwezekano wa

Meneja wa WMA Mkoa wa Bandari, Bw. Alfred Shungu

Maafisa Vipimo wakihakiki vipimo katika moja ya maghala ya kuhifadhia mafuta.

HIVI NDIVYO UKAGUZI NA UHAKIKI WA MAFUTA UNAVYOLINDA UCHUMI WA NCHI NA HAKI ZA WALAJI

kutokea kwa tofauti kati ya kiasi cha mafuta kilichotumwa, kilichopokelewa na kile kilichorekodiwa kwenye mifumo ya vipimo.

Hapa ndipo umuhimu wa Wakala wa Vipimo (WMA) kupitia Mkoa w Bandari unapojitokeza. WMA ina jukumu la kusimamia usahihi wa vipimo vinavyotumika katika biashara ya mafuta kwa kufanya ukaguzi na uhakiki wa vifaa na mifumo hiyo. Usimamizi huu unasaidia kuhakikisha kuwa vifaa vinavyotumika vinatoa vipimo sahihi na vinavyoaminika, bila upendeleo kwa upande wowote. Jukumu hili hutekelezwa kwa kuzingatia Sheria ya Vipimo, Sura ya 340, pamoja na kanuni zake.

Kwa lugha rahisi, ukaguzi na uhakiki wa vipimo bandarini ni kama kuhakikisha kuwa mizani ya mfanyabiashara inatoa uzito sahihi kabla ya kumuuzia mteja bidhaa yake. Tofauti ni kwamba bandarini kinachopimwa ni mafuta kwa kutumia mifumo mikubwa na ya kisasa zaidi. Kwa hiyo, Wakala wa Vipimo anapokagua na kuhakiki mifumo hiyo, anahakikisha kuwa hakuna upande unaopata faida au hasara kutokana na kutumia vipimo visivyo sahihi.

Usimamizi huu pia una mchango mkubwa katika kulinda mapato ya Serikali. Mafuta ni bidhaa yenye thamani kubwa na biashara yake inahusisha kiasi kikubwa cha fedha. Ikiwa kiasi cha mafuta kinachoingia nchini hakitapimwa kwa usahihi, kuna hatari ya Serikali kupoteza mapato yanayostahili kutokana na taarifa zisizo sahihi za kiasi cha bidhaa kilichoingizwa. Hivyo, vipimo sahihi vinasaidia kuwepo kwa taarifa za kuaminika na uwazi katika biashara hiyo.

Kwa upande wa wafanyabiashara, ukaguzi na uhakiki wa vipimo unasaidia kujenga mazingira ya biashara yenye haki na kuaminiana. Kampuni zinazoagiza mafuta zinahitaji kuwa na uhakika wa kiasi cha bidhaa wanachopokea, wakati wauzaji nao wanahitaji kuhakikisha kuwa bidhaa wanayosafirisha inapokelewa na kurekodiwa kwa usahihi. Hali hii inapunguza uwezekano wa migogoro na malalamiko yanayoweza kusababishwa na tofauti za vipimo.

Hii ni Flow Meter, kifaa kinachopima kiasi halisi cha mafuta yanayotiririka/yanayopita.

Pamoja na manufaa hayo, wananchi nao wana sababu kubwa ya kuunga mkono usimamizi wa vipimo bandarini. Ingawa mafuta yanapopokelewa bandarini bado hayajafika moja kwa moja kwenye vituo vya kuuzia mafuta, hatua hii ni sehemu muhimu ya kuhakikisha kuwa mnyororo mzima wa usambazaji wa mafuta unasimamiwa kwa usahihi. Usimamizi mzuri kuanzia bandarini unachangia kujenga mfumo wa biashara unaozingatia haki, uwazi na kulinda maslahi ya walaji.

Ni muhimu pia kufahamu kuwa ukaguzi na uhakiki wa vipimo siyo zoezi la kufanyika mara moja na kuachwa, bali ni jukumu linalohitaji kuendelea kufanyika ili kuhakikisha vifaa vinaendelea kutoa vipimo sahihi wakati wote. Hii ni kwa sababu vifaa vinaweza kuchakaa, kupata hitilafu au kuathiriwa na mazingira na matumizi ya muda mrefu. Kwa hiyo, ufuatiliaji wa karibu ni muhimu katika kubaini changamoto mapema na kuchukua hatua stahiki.

Kwa ufupi, ukaguzi na uhakiki wa mafuta bandarini ni hatua muhimu katika kulinda uchumi wa nchi, mapato ya Serikali, haki za wafanyabiashara na maslahi ya wananchi.

Kupitia usimamizi wa Wakala wa Vipimo, Tanzania inaendelea kuhakikisha kuwa mafuta yanayoingia nchini yanapimwa kwa usahihi na kwa kuzingatia sheria. Kwa sababu katika biashara ya mafuta, kila kipimo kina thamani, na kila kipimo sahihi ni sehemu ya kulinda uchumi wa Taifa na haki za kila Mtanzania.

WMA YAIMARISHA USIMAMIZI WA VIPIMO VYA MAFUTA KWA KUTUMIA TEKNOLOJIA ZA KISASA

Wafanyakazi wa WMA Mkoa wa Bandari wakiwa katika kikao kujadili utekelezaji wa majukumu yao.

Wakala wa Vipimo (WMA), kupitia Mkoa wa Bandari, unaendelea kuimarisha usimamizi wa vipimo vya mafuta yanayoingia nchini kwa kuhakikisha kuwa kila hatua ya upokeaji na uhifadhi wa mafuta inafanyika kwa kuzingatia usahihi wa vipimo na matakwa ya kisheria. Jukumu hili ni muhimu katika kulinda maslahi ya Serikali, wafanyabiashara na wananchi, pamoja na kuhakikisha upatikanaji wa taarifa sahihi zinazotumika katika shughuli mbalimbali za kiuchumi.

Usimamizi wa WMA katika sekta ya mafuta unaanzia kwenye meli zinazoleta mafuta nchini, unaendelea wakati mafuta yanapohamishwa kupitia mifumo ya mabomba na mita za kupima mtiririko wa mafuta (flowmeters), hadi yanapopokelewa na kuhifadhiwa kwenye matanki makubwa. Katika mchakato huo, Wakala hufanya ukaguzi, usimamizi na uhakiki wa vipimo ili kuhakikisha kiasi cha mafuta kinachopokelewa kinajulikana kwa usahihi.

Umuhimu wa jukumu hili hauishii katika kuhakikisha usahihi wa kiasi cha mafuta pekee, bali pia unahusisha upatikanaji wa takwimu muhimu kwa ajili ya matumizi ya Serikali na wadau wengine wa sekta ya mafuta. Baada ya kukamilika kwa shughuli za ukaguzi na uhakiki, WMA huandaa na kusambaza taarifa za vipimo kwa taasisi na wadau wanaozihitaji kwa ajili ya kutekeleza majukumu yao.

Miongoni mwa wadau hao ni Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), ambayo hutumia taarifa za vipimo zinazotolewa na WMA kama sehemu ya takwimu muhimu katika kukokotoa kodi zinazostahili kulipwa kutokana na mafuta yanayoingia nchini. Hii inaonesha namna usahihi wa vipimo unavyounganika moja kwa moja na usimamizi wa mapato ya Serikali, kwani taarifa sahihi za kiasi cha mafuta huweka msingi wa mahesabu yanayofanyika.

Aidha, Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA) hutumia taarifa hizo katika kutunza kumbukumbu za mizigo yote ya mafuta inayopokelewa kupitia bandari za nchini. Kwa upande mwingine, taasisi ya Bulk Procurement System (BPS) hutumia taarifa hizo katika shughuli zinazohusiana na mfumo wa uagizaji wa mafuta kwa pamoja na kuwahudumia wadau wake, wakiwemo waagizaji wa mafuta.

Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA) pia ni miongoni mwa taasisi zinazohitaji taarifa za vipimo zinazotolewa na WMA. Taarifa hizo husaidia katika kutunza kumbukumbu za kitaifa kuhusu mafuta yanayoingia nchini na kuwezesha upatikanaji wa takwimu zinazohitajika katika usimamizi wa sekta ya nishati. Kwa mantiki hiyo, kazi ya WMA katika bandari inakuwa sehemu muhimu ya mfumo mpana wa usimamizi wa sekta ya mafuta nchini.

Pamoja na mafanikio hayo, mabadiliko ya teknolojia yameendelea kuleta changamoto na wakati huohuo fursa mpya katika usimamizi wa vipimo vya mafuta. Teknolojia za kisasa zinahitaji wataalamu wenye ujuzi na maarifa mapya ili waweze kukagua, kuhakiki na kusimamia mifumo hiyo kwa ufanisi. Kutokana na hali hiyo, WMA imeendelea kuweka mikakati ya kuwajengea uwezo watumishi wake ili kuendana na mabadiliko yanayotokea katika sekta hiyo.

Katika kukabiliana na changamoto hizo, WMA imepeleka watumishi watatu nchini China kwa ajili ya kupata mafunzo kuhusu teknolojia ya Automatic Tank Gauging (ATG). Huu ni mfumo wa kisasa unaotumia vifaa vya kielektroniki kupima na kufuatilia kiasi cha mafuta yaliyohifadhiwa ndani ya matanki kwa njia ya kiotomatiki, tofauti na mifumo inayotegemea zaidi upimaji wa kawaida unaofanywa na binadamu.

“WMA imepeleka watumishi watatu nchini China kwa ajili ya kupata mafunzo kuhusu teknolojia ya Automatic Tank Gauging (ATG). Huu ni mfumo wa kisasa unaotumia vifaa vya kielektroniki kupima na kufuatilia kiasi cha mafuta yaliyohifadhiwa ndani ya matanki kwa njia ya kiotomatiki, tofauti na mifumo inayotegemea zaidi upimaji wa kawaida unaofanywa na binadamu.”

WMA YAIMARISHA USIMAMIZI WA VIPIMO VYA MAFUTA KWA KUTUMIA TEKNOLOJIA ZA KISASA

Teknolojia ya ATG imeanza kuingizwa katika vituo vya mafuta nchini, huku WMA ikiwa na jukumu muhimu la kusimamia, kukagua na kuhakiki mifumo hiyo ili kuhakikisha kuwa inatoa vipimo sahihi vinavyokubalika kisheria.

Kupitia mafunzo wanayopata watumishi hao nchini China, Wakala unalenga kuwa na wataalamu watakaokuwa na uwezo wa kuelewa, kutathmini na kuhakiki mifumo hiyo kwa kuzingatia mahitaji ya sekta ya mafuta nchini.

Matumizi ya teknolojia hiyo yanatarajiwa kurahisisha upatikanaji wa taarifa za vipimo kwa wakati, kuongeza ufanisi wa ukaguzi na kuimarisha uwazi katika usimamizi wa mafuta.

Pia, kadiri mifumo hiyo itakavyoboreshwa na kuunganishwa na mifumo ya taarifa za WMA, itakuwa rahisi kufuatilia taarifa za kiasi cha mafuta yaliyopo kwenye matanki kupitia ofisi za WMA bila kutegemea kila wakati uwepo wa mtumishi eneo husika. Taarifa hizo pia zinaweza kupatikana na wadau wengine wenye uhitaji nazo kwa mujibu wa taratibu zilizowekwa.

Hata hivyo, matumizi ya teknolojia za kisasa hayamaanishi kuondoa umuhimu wa ukaguzi na uhakiki wa kisheria. Badala yake, yanaongeza umuhimu wa kuwa na wataalamu wenye uwezo wa kuhakikisha kuwa mifumo hiyo inafanya kazi kwa usahihi na inatoa taarifa zinazoweza kutegemewa. Hivyo, uwekezaji katika teknolojia unapaswa kwenda sambamba na uwekezaji katika maarifa, ujuzi na uwezo wa watumishi.

Ndiyo maana, hatua zinazochukuliwa na WMA katika kuimarisha usimamizi wa vipimo vya mafuta na kuwajengea uwezo wataalamu wake zinaonesha dhamira yake ya kuendana na maendeleo ya teknolojia na mahitaji ya sekta ya mafuta.

Kupitia ushirikiano na TRA, TPA, EWURA, Bulk Procurement System na wadau wengine, WMA itaendelea kuhakikisha kuwa taarifa za vipimo zinakuwa sahihi, zinapatikana kwa wakati na zinachangia katika usimamizi madhubuti wa sekta ya mafuta, ulinzi wa mapato ya Serikali na maendeleo ya uchumi wa taifa.

Mfumo wa kisasa unaotumia vifaa vya kielektroniki kupima na kufuatilia kiasi cha mafuta yaliyohifadhiwa ndani ya matanki kwa njia ya kiotomatiki (automatic tank gauging)

WMA YAENDELEA KUBORESHA UHAKIKI WA TENKI ZA MALORI YABEBAYO VIMIMINIKA

Wakala wa Vipimo (WMA), kupitia Kituo cha Uhakiki wa Vipimo Misugusugu kilichopo mkoani Pwani, umeendelea kuboresha huduma ya uhakiki wa tenki za malori yabebayo vimiminika, hususan mafuta ya petroli na dizeli, hatua inayorahisisha shughuli za wafanyabiashara na wasafirishaji wa mafuta kutoka ndani na nje ya nchi.

Kituo hicho kina jukumu la kuhakiki malori yenye matanki maalumu ya kubebea mafuta ili kuhakikisha kuwa mifumo ya vipimo inayotumika katika magari hayo inatoa matokeo sahihi na yanayokubalika kisheria. Huduma hiyo inatolewa kwa magari yanayotoka maeneo mbalimbali nchini pamoja na yale yanayoingia Tanzania kutoka nchi jirani za Zambia, Malawi, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, Rwanda na Burundi.

Akizungumzia maboresho yaliyofanyika katika kituo hicho, Meneja wa Kituo cha WMA Misugusugu, Bw. Mrisho Mandari, amesema kituo hicho ni sehemu muhimu katika kuhakikisha magari ya kubeba mafuta yanakuwa na vipimo sahihi kabla ya kuendelea na shughuli za usafirishaji na biashara.

> **“...kuongezeka kwa uwezo wa Kituo cha Vipimo Misugusugu kutoka kuhakiki magari manane hadi magari 60 kwa siku ni hatua muhimu katika kuboresha huduma za WMA na kurahisisha shughuli za usafirishaji wa mafuta nchini na katika ukanda wa Afrika Mashariki na Kusini mwa Afrika.”**

Amesema awali huduma hizo zilikuwa zikitolewa katika eneo la Ilala, ambapo kituo kilikuwa na uwezo wa kuhakiki magari manane tu kwa siku. Hali hiyo ilisababisha uwezo wa kuhudumia wateja kuwa mdogo ikilinganishwa na mahitaji yaliyokuwepo, hasa kutokana na ongezeko la magari yanayohitaji huduma hiyo kutoka ndani na nje ya nchi.

Hata hivyo, Serikali ilipotambua umuhimu wa huduma hizo na uhitaji wa kuongeza uwezo wa kituo, ilijenga kituo kipya cha Misugusugu chenye uwezo wa kuhakiki hadi magari 60 kwa siku. Kwa mujibu wa Bw. Mandari, maboresho hayo yameongeza ufanisi wa utoaji huduma na kupunguza muda wa kusubiri kwa wateja, ambao sasa wanaweza kuhudumiwa siku wanapofika kituoni bila usumbufu.

Ameongeza kuwa kituo hicho kimekuwa msaada mkubwa kwa madereva na kampuni za usafirishaji wa mafuta, kwani hata dereva anayetoka mkoani anaweza kufika kituoni asubuhi, kupata huduma ya uhakiki siku hiyo hiyo na kuendelea na safari au shughuli nyingine bila kulazimika kutumia muda mrefu akisubiri.

Ufanisi huo umethibitishwa pia na baadhi ya madereva wanaotumia huduma za kituo hicho. Bw. Raymond George kutoka Kampuni ya Mohamed Abood, Morogoro, amesema ameridhishwa na huduma aliyoipata baada ya kusafiri kutoka Morogoro asubuhi na kufanikiwa kukamilisha taratibu zote za uhakiki ndani ya siku hiyo hiyo.

Amesema huduma hiyo imekuwa msaada kwa madereva wanaotoka mikoani, huku akiwahimiza madereva wengine wa magari ya kubeba mafuta kufika Kituo cha Vipimo Misugusugu ili kupata huduma ya uhakiki

Meneja wa Kituo cha Uhakiki wa Vipimo Misugusugu, Bw. Mrisho Mandari.

Kituo cha Uhakiki wa Vipimo Misugusugu

WMA YAENDELEA KUBORESHA UHAKIKI WA TENKI ZA MALORI YABEBAYO VIMIMINIKA

na kuendelea na shughuli zao kwa wakati.

Kwa upande wake, Bw. Anthony Mulenga kutoka Kampuni ya Latitude ya nchini Zambia, amesema kampuni yake imekuwa ikituma madereva wake Tanzania kwa ajili ya kufanya uhakiki wa matanki ya magari yao. Ameeleza kufurahishwa na namna wanavyopokelewa pamoja na ubora wa huduma wanazopata katika kituo hicho, akibainisha kuwa madereva wa kampuni yao wamekuwa wakitoa mrejesho mzuri kuhusu huduma zinazotolewa.

Amesisitiza kuwa taratibu za uhakiki zinafanyika kwa utaratibu unaotakiwa na kwa kuzingatia vigezo husika, huku akieleza kuwa Tanzania ni nchi ambayo wamekuwa wakifika mara kwa mara kwa ajili ya huduma hizo. Maelezo yake yanaonesha namna kituo hicho kinavyohudumia pia wadau wa usafirishaji wa mafuta kutoka nchi jirani.

Naye Bw. Faraji Rajab Amani, dereva wa Kampuni ya Lake Trans, amesema amefika katika kituo hicho kwa ajili ya kufanyiwa ukaguzi wa tenki la gari lake na kuridhishwa na mazingira pamoja na kasi ya utoaji huduma. Amesema kwa uzoefu alioupata, huduma zinazotolewa kituoni hapo ni nzuri na za haraka.

Hivyo basi ni sahihi kusema kuwa, kuongezeka kwa uwezo wa Kituo cha Vipimo Misugusugu kutoka kuhakiki magari manane hadi magari 60 kwa siku ni hatua muhimu katika kuboresha huduma za WMA na kurahisisha shughuli za usafirishaji wa mafuta nchini na katika ukanda wa Afrika Mashariki na Kusini mwa Afrika.

Mbali na kuongeza ufanisi, huduma hizo zinachangia kuhakikisha magari ya kubeba mafuta yanatumia mifumo ya vipimo sahihi, hivyo kulinda haki za wafanyabiashara na watumiaji wa bidhaa hizo.

Uandaaji wa dip stick inayotumika kuhakiki ujazo wa tenki la lori libebalo mafuta.

Ukaguzi na uhakiki wa vipimo kwa tenki za malori yabebayo mafuta ukiendelea katika kituo cha uhakiki wa vipimo Misugusugu

HATA BANDARINI, WMA IPO

Bandari ni miongoni mwa maeneo muhimu yanayochochea biashara na maendeleo ya uchumi wa Taifa. Nchini Tanzania, bandari za Dar es Salaam, Tanga na Mtwara zina nafasi kubwa katika kupokea bidhaa mbalimbali kutoka nje ya nchi, zikiwemo mafuta ya petroli yanayotumika katika shughuli za usafirishaji, viwanda, kilimo na shughuli nyingine za kiuchumi. Kutokana na umuhimu wa mafuta katika maisha ya kila siku, kuhakikisha kiasi kinachoingia nchini kinapimwa kwa usahihi ni jukumu lisiloweza kupuuzwa.

Bandari ya Dar es Salaam ndiyo lango kuu la uingizaji wa mafuta nchini, ikiwa na jukumu la kuhudumia sehemu kubwa ya mahitaji ya soko la ndani pamoja na baadhi ya nchi jirani. Kutokana na ukubwa wa shughuli zinazofanyika katika bandari hiyo, usimamizi wa upokeaji wa mafuta unahitaji umakini mkubwa, ufuatiliaji wa karibu na matumizi ya mifumo ya kisasa ya upimaji. Usahihi wa vipimo katika bandari hii una umuhimu mkubwa katika kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachoingizwa na kusambazwa kinarekodiwa kwa usahihi.

Kwa upande mwingine, Bandari ya Tanga ina mchango muhimu katika upokeaji na usambazaji wa mafuta, hususan kwa mikoa ya Kaskazini na maeneo mengine ya kimkakati nchini. Vilevile, Bandari ya Mtwara ina umuhimu mkubwa katika kuhudumia ukanda wa Kusini, ambako shughuli za mafuta, gesi na maendeleo ya viwanda zinaendelea kuimarika. Bandari hizi tatu kwa pamoja zina mchango mkubwa katika kuhakikisha upatikanaji wa mafuta kwa ajili ya matumizi mbalimbali nchini.

Katika kuhakikisha shughuli hizo zinafanyika kwa usahihi, Wakala wa Vipimo (WMA) una jukumu la kusimamia vipimo vinavyotumika katika upokeaji na biashara ya mafuta kupitia Mkoa wa Bandari. Jukumu hili linahusisha kukagua na kuhakiki vifaa vya kupimia mafuta, kufuatilia mwenendo wa vipimo wakati wa upokeaji wa meli na kufanya tathmini ya matokeo ya upokeaji. Lengo ni kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachopokelewa kinapimwa kwa usahihi na kwa kuzingatia matakwa ya sheria na vigezo vinavyotambulika.

Bandari ya Dar es Salaam

Ili kutekeleza majukumu hayo kwa ufanisi, Wakala wa Vipimo unaendelea kuimarisha mifumo ya ukaguzi na uhakiki katika bandari zote zinazopokea mafuta. Hatua hii inalenga kuhakikisha kuwa vifaa vinavyotumika katika kupima mafuta vinafanya kazi kwa usahihi na vinatoa taarifa zinazoweza kuaminika. Usimamizi huu ni muhimu kwa kuwa tofauti ndogo katika upimaji wa mafuta zinaweza kuhusisha kiasi kikubwa cha fedha kutokana na ukubwa wa biashara inayofanyika.

Miongoni mwa teknolojia muhimu zinazohimizwa ni mfumo wa Automatic Tank Gauging (ATG). Huu ni mfumo wa kisasa unaotumika kupima na kufuatilia kiasi cha mafuta kilichopo ndani ya matenki ya kuhifadhia. Kwa kutumia teknolojia hii, taarifa kuhusu kiwango cha mafuta ndani ya tenki zinaweza kupatikana kwa njia ya kielektroniki bila kutegemea upimaji wa kawaida wa kutumia vifaa vya mkono pekee. Mfumo huu husaidia kuongeza ufanisi, kupunguza makosa ya kibinadamu na kurahisisha ufuatiliaji wa mabadiliko ya kiasi cha mafuta yaliyohifadhiwa.

Teknolojia nyingine muhimu ni Flowmeters ambazo ni vifaa vinavyopima kiasi cha mafuta yanayopita kwenye mabomba wakati wa kushusha mafuta kutoka melini kwenda kwenye matenki ya nchi kavu. Vifaa hivi vina nafasi kubwa katika kuhakikisha kuwa kiasi cha mafuta kinachopokelewa kinarekodiwa kwa usahihi. Hata hivyo, ili viweze kutoa matokeo yanayoaminika, ni muhimu vikaguliwe na kuhakikiwa mara kwa mara na Mamlaka husika, ikiwemo Wakala wa Vipimo.

Sambamba na vifaa hivyo, matumizi ya mifumo ya kidijitali ya ufuatiliaji wa vipimo yana umuhimu mkubwa katika kuimarisha

> **“Wakala wa Vipimo unaendelea kuimarisha mifumo ya ukaguzi na uhakiki katika bandari zote zinazopokea mafuta. Hatua hii inalenga kuhakikisha kuwa vifaa vinavyotumika katika kupima mafuta vinafanya kazi kwa usahihi na vinatoa taarifa zinazoweza kuaminika. Usimamizi huu ni muhimu kwa kuwa tofauti ndogo katika upimaji wa mafuta zinaweza kuhusisha kiasi kikubwa cha fedha kutokana na ukubwa wa biashara inayofanyika.”**

HATA BANDARINI, WMA IPO

Bandari ya Tanga

usimamizi wa shughuli za upokeaji wa mafuta. Mifumo hii husaidia kurekodi, kuhifadhi na kurahisisha upatikanaji wa taarifa za vipimo kwa wakati. Kupitia teknolojia hiyo, maafisa wanaweza kufuatilia taarifa mbalimbali za upokeaji na kufanya ulinganishaji wa matokeo kwa urahisi zaidi, jambo linalosaidia kuongeza uwazi na kupunguza uwezekano wa makosa katika utunzaji wa kumbukumbu.

Aidha, uwepo wa kituo cha udhibiti wa taarifa za vipimo ni hatua nyingine inayoweza kuimarisha usimamizi wa mafuta katika bandari. Kituo hicho kinaweza kusaidia kukusanya na kuchambua taarifa zinazotoka kwenye mifumo mbalimbali ya upimaji, ikiwemo Flowmeters na Automatic Tank Gauging Systems. Kupitia mfumo huu, taarifa za upokeaji zinaweza kufuatiliwa kwa urahisi zaidi, tofauti za vipimo kubainishwa mapema na maamuzi ya kiutendaji kufanyika kwa kuzingatia taarifa sahihi.

Kuimarishwa kwa mifumo hiyo hakulengi kuongeza tu matumizi ya teknolojia, bali pia kulinda maslahi ya Serikali, wafanyabiashara na wananchi. Serikali inanufaika kwa kupata taarifa sahihi za kiasi cha mafuta kinachoingia nchini, wafanyabiashara wanapata uhakika wa bidhaa wanazopokea na wananchi wananufaika na mfumo wa biashara unaozingatia vipimo sahihi na haki. Kwa hiyo, usimamizi wa vipimo bandarini ni sehemu muhimu ya kulinda uchumi na kujenga imani katika biashara ya mafuta.

Kwa kuzingatia ongezeko la mahitaji ya mafuta na umuhimu wa bandari katika uchumi wa Taifa, kuendelea kuimarisha uwezo wa Wakala wa Vipimo katika maeneo hayo ni jambo la msingi. Hii inahusisha kuboresha vifaa vya ukaguzi na uhakiki, kuimarisha mifumo ya kidijitali, kuongeza ufanisi wa ufuatiliaji na kuhakikisha kuwa wataalamu wanaohusika wanakuwa na uwezo wa kutumia teknolojia zinazobadilika kadiri maendeleo yanavyokwenda.

Kwa ujumla, usimamizi wa vipimo katika bandari za Dar es Salaam, Tanga na Mtwara ni sehemu muhimu ya kuhakikisha kuwa biashara ya mafuta nchini inafanyika kwa usahihi, uwazi na haki.

Kupitia Mkoa wa Bandari, Wakala wa Vipimo unaendelea kutekeleza wajibu wake wa kusimamia usahihi wa vipimo na kuimarisha matumizi ya teknolojia za kisasa katika sekta ya mafuta. Kwa sababu mafuta yanapoingia nchini, si muhimu kujua tu yameingia kiasi gani, bali ni muhimu zaidi kuhakikisha kuwa kila lita inayopimwa inawakilisha kiasi halisi kilichopokelewa.

Bandari ya Mtwara

HABARI
Mbiu ya VIPIMO
TOLEO MAALUM LINALOANGAZIA
SEKTA YA MAFUTA NA GESI
NOVEMBA 2026
17

WMA YAENDELEA NA KAGUZI ZA KUSHTUKIZA VITUO VYA MAFUTA

Maafisa Vipimo wakikagua na kuhakiki vipimo katika moja ya vituo vya mafuta.

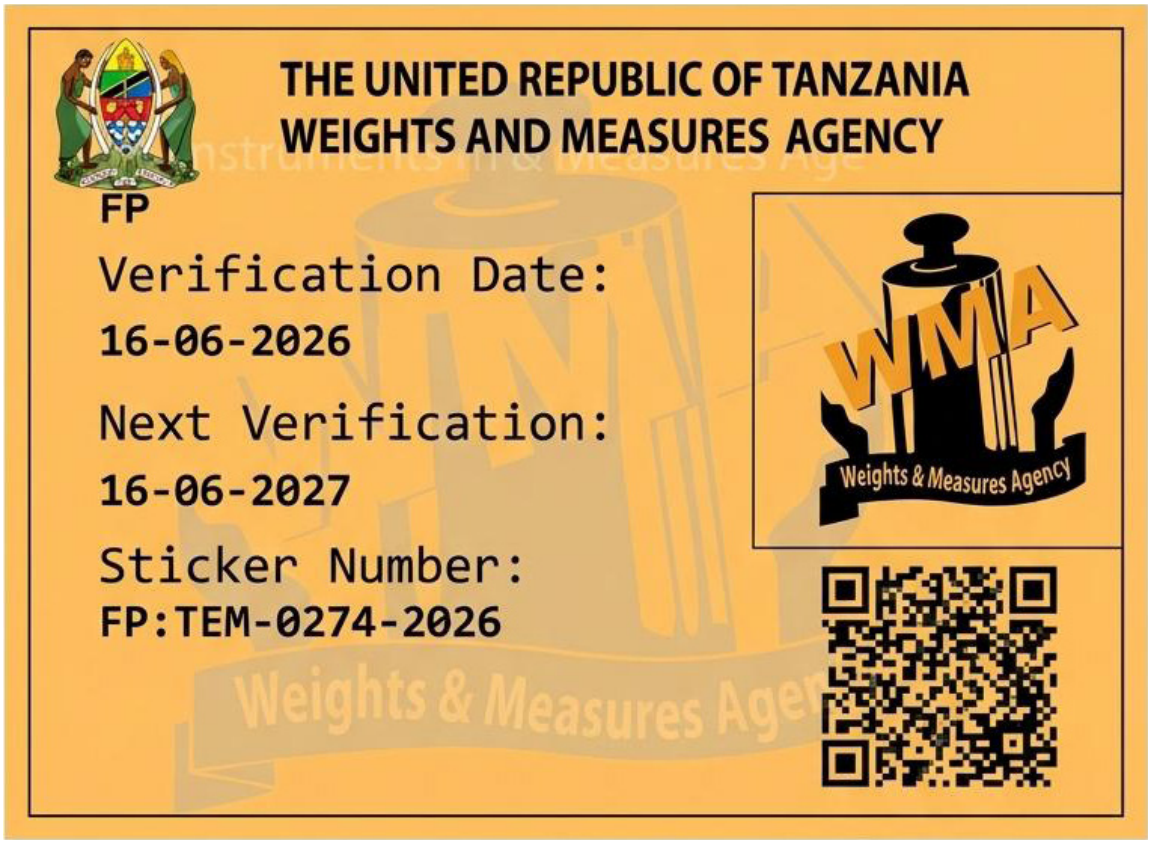
Wakala wa Vipimo (WMA) umeendelea kufanya ukaguzi wa kushtukiza katika vituo vya mafuta nchini ili kuhakikisha wananchi wanapata kiasi sahihi cha mafuta kulingana na fedha wanazolipa, ikiwa ni sehemu ya juhudi za kulinda haki za watumiaji na kudhibiti vitendo vya udanganyifu katika biashara ya mafuta.

Ukaguzi huo hufanyika katika vituo mbalimbali vya mafuta, ikiwemo vile ambavyo vimewahi kukaguliwa hapo awali, kwa lengo la kuhakikisha kuwa pampu za mafuta zinaendelea kutoa vipimo sahihi na zinazingatia viwango vinavyotakiwa kisheria.

Akizungumza katika moja ya kaguzi hizo, Afisa Vipimo kutoka Ofisi ya WMA Mkoa wa Kivipimo Mkuranga, Bw. Fabian Karera,

> **“...wananchi wanaweza kujiridhisha kuhusu hali ya uhakiki wa pampu za mafuta kwa kuangalia stika maalumu za WMA zinazobandikwa kwenye pampu hizo baada ya kufanyiwa ukaguzi. Stika hizo huonesha tarehe ambayo pampu ilikaguliwa pamoja na tarehe inayopaswa kufanyiwa ukaguzi unaofuata.”**

WMA YAENDELEA NA KAGUZI ZA KUSHTUKIZA VITUO VYA MAFUTA

Mfano wa stika inayobandikwa kwenye pampu iliyokaguliwa, katika vituo vya mafuta.

amesema ukaguzi wa mara kwa mara ni muhimu kwa sababu unasaidia kubaini na kudhibiti udanganyifu unaoweza kufanyika katika upimaji wa mafuta, hata katika vituo ambavyo tayari vilishafanyiwa ukaguzi.

Karera ameeleza kuwa wananchi wanaweza kujiridhisha kuhusu hali ya uhakiki wa pampu za mafuta kwa kuangalia stika maalumu za WMA zinazobandikwa kwenye pampu hizo baada ya kufanyiwa ukaguzi. Stika hizo huonesha tarehe ambayo pampu ilikaguliwa pamoja na tarehe inayopaswa kufanyiwa ukaguzi unaofuata.

Akitoa mfano, amesema pampu mojawapo katika vituo vilivyokaguliwa, stika inaonesha kuwa ukaguzi wa mwisho ulifanyika Julai 3, 2026, huku ukaguzi unaofuata ukipangwa kufanyika Julai 2027. Hivyo, amewahimiza wananchi kuzingatia taarifa hizo wanapofanya manunuzi ya mafuta ili kuhakikisha wanatumia pampu zilizokaguliwa na Wakala.

Aidha, Karera amefafanua kuwa pampu za mafuta zina mifumo maalumu ya kuziba na kulinda vipimo, inayolenga kuzuia watu wasioidhinishwa, wakiwemo wamiliki wa vituo, kufanya marekebisho au kuchezea mifumo hiyo na kusababisha pampu kutoa kiasi cha mafuta kisicho sahihi. Mifumo hiyo ni sehemu ya hatua za kuhakikisha usahihi wa vipimo unadumishwa baada ya uhakiki kufanyika.

Kwa upande wake, Bw. Isack Mohamed, Meneja Msaidizi wa Kituo cha Mafuta cha Admire kilichopo Vikindu, ambacho ni mojawapo ya vituo vilivyofanyiwa ukaguzi wa kushtukiza hivi karibuni, ameishukuru WMA kwa kukitembelea kituo hicho na kufanya ukaguzi wa vifaa vya kupimia mafuta. Amesema ukaguzi huo ni muhimu kwa kuwa unaimarisha imani ya wateja kuhusu usahihi wa vipimo vya mafuta wanayonunua na kuongeza uwazi katika utoaji wa huduma.

Ameongeza kuwa ukaguzi wa WMA katika vituo vya mafuta unasaidia kuwapa wateja uhakika kuwa kiasi cha mafuta wanachonunua kinalingana na kile kinachooneshwa kwenye pampu na fedha wanazolipa.

Naye Bw. Rahimu Bumbo, mwendesha bodaboda kutoka Vikindu, ameipongeza WMA kwa juhudi za kufanya ukaguzi wa mara kwa mara na kuiomba kuendeleza zoezi hilo katika vituo vyote vya mafuta ili kuwalinda watumiaji dhidi ya udanganyifu wa vipimo.

Bumbo amesema udanganyifu katika upimaji wa mafuta unaweza kuwaathiri moja kwa moja watumiaji, hususan waendesha bodaboda ambao hutumia mafuta kila siku katika shughuli zao za kujipatia kipato. Ameeleza kuwa wakati mwingine mteja anaweza kulipia lita mbili za mafuta lakini akapatiwa lita moja na nusu pekee, hali inayosababisha hasara kwa mtumiaji na kuongeza gharama za uendeshaji wa shughuli zake.

Kutokana na changamoto hiyo, amewahimiza waendesha bodaboda na wananchi wengine kuwa makini wanaponunua mafuta kwa kuhakikisha wanaangalia stika za ukaguzi zilizobandikwa kwenye pampu na kutoa taarifa kwa WMA wanapobaini viashiria vyovyote vya udanganyifu au kuwa na mashaka kuhusu usahihi wa vipimo.

Kwa ujumla, ukaguzi wa kustukiza unaofanywa na Wakala wa Vipimo ni sehemu ya utekelezaji wa jukumu lake la kulinda mlaji kupitia usimamizi wa vipimo sahihi, kuanzia mafuta yanapoingia nchini kupitia bandarini, yanapohifadhiwa na kusambazwa hadi yanapouzwa kwa mtumiaji wa mwisho.

WMA inaendelea kusisitiza kuwa kila mwananchi ana haki ya kupata kiasi sahihi cha mafuta anacholipia, kwa sababu vipimo sahihi ni haki ya kila mlaji na msingi wa biashara yenye uaminifu na haki.

UKAGUZI VIKINDU WABAINISHA MIZANI NA MITUNGI YA GESI NI SAHIHI

Wakala wa Vipimo (WMA) umekagua mizani na mitungi ya gesi ya kupikia inayouzwa kwa wananchi katika eneo la Vikindu, mkoani Pwani, na kubaini kuwa vipimo vilivyokaguliwa vinakidhi vigezo vinavyotakiwa. Hatua hiyo inalenga kulinda haki za walaji dhidi ya udanganyifu na hasara zinazoweza kujitokeza wakati wa ununuzi wa gesi kwa matumizi ya nyumbani.

Ukaguzi huo wa kushtukiza ni sehemu ya jitihada za WMA kuhakikisha kuwa wananchi wanapata kiasi sahihi cha bidhaa wanazolipia, hususan bidhaa zinazouzwa kwa kuzingatia uzito. Kupitia zoezi hilo, WMA hulenga kuhakikisha kuwa mizani inayotumiwa na wafanyabiashara inapima kwa usahihi na mitungi ya gesi inayouzwa inakuwa na uzito ulioainishwa.

Akizungumza wakati wa zoezi hilo, Afisa Vipimo Mwandamizi wa WMA Mkoa wa Kivipimo Mkuranga, Bi. Tatu Samweli, amesema katika ukaguzi huo wamekagua mizani inayotumika kupimia gesi pamoja na mitungi yenye uzito tofauti, ikiwemo ya kilo sita, kilo 14 na kilo 66, na kubaini kuwa vifaa hivyo vinakidhi vigezo vinavyotakiwa.

Amesema ukaguzi huo ni muhimu kwa sababu unasaidia kuhakikisha kuwa mizani inayotumika katika biashara ya gesi inatoa vipimo sahihi na hivyo kumwezesha mwananchi kupata uzito wa gesi unaolingana na fedha alizolipa.

> **“matumizi ya mizani iliyohakikiwa na WMA ni muhimu katika kujiridhisha kuhusu uzito halisi wa gesi na kuepuka changamoto za kuishiwa gesi mapema ambazo zinaweza kusababishwa na kununua kiasi pungufu ya kile kilicholipiwa.”**

Maafisa Vipimo wakikagua mizani na mitungj ya gesi Vikindu

Bi. Samweli amewasisitiza wananchi kuhakikisha kuwa wanaponunua gesi wanapata uzito unaolingana na ule ulioandikwa kwenye mtungi. Amesema matumizi ya mizani iliyohakikiwa na WMA ni muhimu katika kujiridhisha kuhusu uzito halisi wa gesi na kuepuka changamoto za kuishiwa gesi mapema ambazo zinaweza kusababishwa na kununua kiasi pungufu ya kile kilicholipiwa.

Aidha, amewashauri wananchi kuwa makini kwa kuangalia alama au stika ya WMA inayowekwa kwenye mizani baada ya kufanyiwa uhakiki. Stika hiyo ni uthibitisho kuwa mizani husika imekaguliwa na kuthibitishwa kuwa inafaa kutumika katika shughuli za kibiashara kwa mujibu wa matakwa ya kisheria.

Kwa upande wake, Bw. Jonas Mzowa, mfanyakazi wa kampuni ya Bright Vision inayosambaza gesi kwa mawakala na wauzaji, amesema wanaunga mkono zoezi hilo

UKAGUZI VIKINDU WABAINISHA MIZANI NA MITUNGI YA GESI NI SAHIHI

Maafisa Vipimo wakikagua mizani na mitungj ya gesi Vikindu

kwa kuwa linaongeza imani ya wateja kwa wafanyabiashara na kuwahakikishia wananchi kuwa wanapata huduma inayozingatia usahihi wa vipimo.

Ameongeza kuwa ukaguzi wa WMA unasaidia kupunguza sintofahamu zinazoweza kujitokeza kati ya wafanyabiashara na wateja kuhusu uzito wa mitungi ya gesi. Hivyo, amewahimiza wafanyabiashara wenzake kuzingatia matumizi sahihi ya mizani na kuhakikisha mitungi wanayosambaza na kuuza inakidhi viwango vinavyotakiwa.

Naye Bw. Kaimu Mohamed, mkazi wa Bagamoyo, ameishukuru WMA kwa kuendelea kufikisha huduma za uhakiki wa vipimo karibu na wananchi. Amesema ukaguzi huo unawapa watumiaji uhakika kuwa mitungi ya gesi wanayonunua ina uzito ulioainishwa, akitoa mfano kuwa mtungi unaotambulishwa kuwa na uzito wa kilo sita unapaswa kuwa na uzito unaotakiwa.

Amesema huduma hiyo ni muhimu kwa sababu inasaidia kumlinda mwananchi dhidi ya kuuziwa bidhaa isiyolingana na kiwango kinachooneshwa, huku ikiimarisha uwazi na uaminifu katika biashara ya gesi.

Kwa upande wake, Bi. Rukia Mohamed, mkazi wa Dar es Salaam, amesema zoezi hilo lina umuhimu mkubwa kwa watumiaji wa gesi majumbani kwa kuwa linasaidia kulinda maslahi yao na kupunguza uwezekano wa kuuziwa gesi isiyolingana na uzito ulioainishwa kwenye mtungi.

Ameongeza kuwa ni muhimu WMA kuendelea kufanya ukaguzi wa mara kwa mara katika maeneo mbalimbali ili kuhakikisha kuwa wafanyabiashara wanazingatia taratibu za vipimo na wananchi wanaendelea kupata haki yao wanaponunua bidhaa.

Ukaguzi wa mizani na mitungi ya gesi unaofanywa na Wakala wa Vipimo ni sehemu ya utekelezaji wa jukumu lake la kulinda mlaji kupitia matumizi ya vipimo sahihi katika biashara.

WMA inaendelea kuhimiza wafanyabiashara kuzingatia sheria na taratibu za vipimo, huku wananchi wakihimizwa kuhakikisha wanatumia mizani iliyohakikiwa ili kila wanaponunua gesi wapate uzito unaolingana na fedha wanazolipa.

“KUHAKIKI KIPIMO SIYO LESENI YA KUMWIBIA MLAJI”

Wakala wa Vipimo (WMA) Mkoa wa Temeke umetoa onyo kali kwa wafanyabiashara wanaohakiki vipimo vyao kwa mujibu wa sheria lakini baadaye kuvitumia kwa namna isiyo sahihi kwa nia ya kuwaibia wateja, ukisisitiza kuwa kitendo cha kuhakiki kipimo hakimpi mfanyabiashara ruhusa ya kukitumia kufanya udanganyifu katika biashara.

Onyo hilo limetolewa na Meneja wa WMA Mkoa wa Temeke, Hilolimus Mahundi, ambaye amesema kuwa kumekuwa na changamoto ya baadhi ya wafanyabiashara kuzingatia matakwa ya sheria katika hatua ya uhakiki wa vipimo, lakini wanashindwa kuendelea kuvitumia kwa usahihi wanapoanza kutoa huduma kwa wananchi.

Mahundi amesema kuwa kuna wafanyabiashara ambao huhakikisha vipimo vyao vinahakikiwa na WMA na kukidhi vigezo vinavyotakiwa, lakini baadaye huvitumia kwa namna inayomfanya mteja kupata kiasi kidogo cha bidhaa kuliko kile anachostahili. Amesema tabia hiyo inakwenda kinyume na lengo la uhakiki wa vipimo, ambalo ni kuhakikisha mlaji anapata kiasi sahihi cha bidhaa kulingana na fedha anazolipa.

Ameeleza kuwa changamoto hiyo ndiyo inayoufanya Wakala wa Vipimo kuendelea kufanya ukaguzi wa kushtukiza katika maeneo mbalimbali ya biashara, ikiwemo viwandani na vituo vya mafuta, ili kuhakikisha kuwa vipimo vilivyohakikiwa vinaendelea kufanya kazi kwa usahihi na vinatumika kwa matumizi yaliyokusudiwa.

“Unakuta mfanyabiashara anahakiki kipimo chake na sisi tunakikagua na kukiacha kikiwa kinapima kwa usahihi, lakini baadaye anakitumia isivyo sahihi kwa nia ya kumwibia mteja. Hii ni changamoto kubwa tunayokutana nayo, ndiyo maana pamoja na kufanya uhakiki, tunafanya pia ukaguzi wa kushtukiza ili kuhakikisha mwananchi analindwa,” amesema Mahundi.

Meneja wa WMA Mkoa wa Temeke, Bw. Hilolimus Mahundi

> **“Unakuta mfanyabiashara anahakiki kipimo chake na sisi tunakikagua na kukiacha kikiwa kinapima kwa usahihi, lakini baadaye anakitumia isivyo sahihi kwa nia ya kumwibia mteja. Hii ni changamoto kubwa tunayokutana nayo, ndiyo maana pamoja na kufanya uhakiki, tunafanya pia ukaguzi wa kushtukiza ili kuhakikisha mwananchi analindwa,”**

Amefafanua kuwa jukumu la WMA halimaliziki baada ya kuhakiki kipimo na kuthibitisha kuwa kinakidhi viwango vinavyotakiwa, bali linaendelea kupitia usimamizi na ukaguzi wa mara kwa mara ili kubaini wafanyabiashara wanaokiuka masharti ya matumizi sahihi ya vipimo. Hatua hiyo inalenga kuhakikisha kuwa vipimo vinatoa kiasi sahihi cha bidhaa wakati wote na si wakati wa uhakiki pekee.

Akizungumzia wigo wa usimamizi wa WMA Temeke, Mahundi amesema ofisi hiyo inahusika na uhakiki wa aina mbalimbali za vipimo vinavyotumika katika shughuli za biashara na uzalishaji ndani ya eneo lake la kiutendaji. Vipimo hivyo ni pamoja na bidhaa zilizofungashwa, mita za maji, pampu za mafuta, vipima mtiririko wa

"KUHAKIKI KIPIMO SIYO LESENI YA KUMWIBIA MLAJI"

Uhakiki wa vipimo mbalimbali

vimiminika (flowmeters) pamoja na matanki yanayotumika kupokelea na kuhifadhi mafuta.

Amesema kuwa kwa kawaida, WMA huwapa taarifa wamiliki wa vipimo vinavyohitaji kuhakikiwa ili kuhakikisha vinakaguliwa na kuthibitishwa kabla ya kutumika katika shughuli za kibiashara. Hata hivyo, amesisitiza kuwa wafanyabiashara wanapaswa kuelewa kuwa wajibu wao hauishii katika kuwasilisha vipimo kwa ajili ya uhakiki, bali wanapaswa kuhakikisha vinatumika kwa usahihi katika kipindi chote cha utoaji huduma.

Kutokana na hali hiyo, Mahundi amewataka wafanyabiashara kuacha mara moja tabia ya kutumia vipimo vilivyohakikiwa kwa njia isiyozingatia matakwa ya sheria, akionya kuwa Wakala hautasita kuchukua hatua kali kwa watakaobainika kujihusisha na vitendo hivyo. Amesisitiza kuwa ukaguzi wa kushtukiza utaendelea kuwa sehemu ya mikakati ya WMA katika kuzuia udanganyifu na kulinda haki za walaji.

Aidha, amewashauri wafanyabiashara kutumia vipimo vilivyohakikiwa na WMA kwa matumizi sahihi na kuepuka kuvifanyia mabadiliko au kuvitumia kwa namna inayoweza kusababisha upotevu wa bidhaa kwa wateja. Ameeleza kuwa matumizi sahihi ya vipimo ni wajibu wa kila mfanyabiashara na ni msingi muhimu wa kujenga uaminifu kati ya wauzaji na wanunuzi.

Mahundi ameeleza kuwa ofisi ya WMA Mkoa wa Temeke, ambayo awali ilikuwa Chang'ombe, kwa sasa inapatikana katika jengo la PSSSF Towers, eneo la Banda la Ngozi, Barabara ya Nyerere. Amesema ofisi hiyo inaendelea kutoa huduma za uhakiki, ukaguzi na usimamizi wa vipimo kwa wadau mbalimbali katika eneo lake la kiutendaji.

Amewahimiza wananchi kuwa makini wanaponunua bidhaa na kutoa taarifa kwa WMA wanapobaini au kuwa na mashaka kuhusu matumizi ya vipimo katika maeneo ya biashara. Amesema ushirikiano wa wananchi ni muhimu katika kuiwezesha Serikali kupitia Wakala wa Vipimo kuimarisha mapambano dhidi ya udanganyifu unaofanywa kwa kutumia vipimo.

Amesisitiza kuwa lengo la WMA ni kuhakikisha kila mlaji anapata kiasi halisi cha bidhaa anacholipia na kila mfanyabiashara anafanya biashara kwa haki na uaminifu. "Hivyo, kwa wafanyabiashara wanaodhani kuwa kuhakiki kipimo kunatosha kuwaepusha na usimamizi wa WMA, ujumbe ni mmoja: kipimo kinapaswa kuwa sahihi na kitumike kwa usahihi wakati wote, kwani kuhakiki kipimo si leseni ya kumwibia mlaji."

NEEMA MKURANGA: HUDUMA ZA VIPIMO ZAWASOGELEA WANANCHI

Wakala wa Vipimo (WMA) umeendelea kusogeza huduma zake karibu na wananchi kwa kuanzisha Ofisi ya Mkoa wa Kivipimo Mkuranga, hatua inayolenga kurahisisha upatikanaji wa huduma za uhakiki wa vipimo na kuongeza ufanisi katika usimamizi wa matumizi ya vipimo sahihi katika shughuli mbalimbali za kiuchumi.

Akizungumza kuhusu kuanzishwa kwa ofisi hiyo, Meneja wa WMA Mkoa wa Kivipimo Mkuranga, Bw. Henry Msambila, ameishukuru Serikali na Uongozi wa Wakala wa Vipimo kwa kuona umuhimu wa kuanzisha ofisi hiyo ili kuwapunguzia wananchi changamoto ya kusafiri umbali mrefu kufuata huduma za vipimo.

Amesema kabla ya kuanzishwa kwa ofisi hiyo, wananchi na wafanyabiashara kutoka maeneo yanayounda mkoa huo wa kivipimo walilazimika kufuata huduma katika Ofisi ya WMA Kibaha, hali iliyokuwa ikiwalazimu kutumia muda na gharama kubwa za usafiri.

Ameeleza kuwa kwa mfano, wananchi wanaotoka Wilaya ya Kibiti walilazimika kusafiri umbali wa zaidi ya kilomita 100 kwenda Kibaha kupata huduma za WMA. Hali hiyo ilichangia Serikali kuona umuhimu wa kuanzisha ofisi mpya kwa kuzingatia mazingira ya kijiografia na mahitaji ya wananchi katika eneo hilo.

Kwa mujibu wa Bw. Msambila, Mkoa wa Kivipimo Mkuranga unahudumia wilaya nne ambazo ni Mkuranga, Kibiti, Rufiji na Mafia. Kuanzishwa kwa ofisi hiyo kunatarajiwa kurahisisha upatikanaji wa huduma kwa wakazi wa wilaya hizo pamoja na wafanyabiashara na wadau wengine wanaohitaji huduma za Wakala wa Vipimo.

Meneja wa WMA Mkoa wa Mkuranga Bw. Henry Msambila

Amesema miongoni mwa huduma muhimu zinazotolewa na ofisi hiyo ni uhakiki wa vipimo mbalimbali vinavyotumika katika shughuli za biashara na uzalishaji, kwa lengo la kuhakikisha vipimo vinavyotumika vinakidhi viwango vinavyotakiwa na hivyo kulinda haki za wanunuzi na wauzaji.

Aidha, amebainisha kuwa Mkuranga ni eneo linalopiga hatua kubwa za maendeleo ya kiuchumi na kijamii, likiwa na shughuli nyingi za biashara na viwanda mbalimbali, huku viwanda vingine vikiendelea kujengwa. Hivyo, uwepo wa ofisi ya WMA katika eneo hilo ni muhimu katika kuhakikisha shughuli hizo zinaendeshwa kwa kutumia vipimo sahihi na vinavyoaminika.

Ameongeza kuwa pamoja na kuhakiki vipimo, ofisi hiyo pia inapokea na kushughulikia malalamiko kutoka kwa wananchi, wafanyabiashara na wadau wengine kuhusu matumizi ya vipimo katika shughuli mbalimbali. Amesema huduma hiyo

> **“Mkuranga ni eneo linalopiga hatua kubwa za maendeleo ya kiuchumi na kijamii, likiwa na shughuli nyingi za biashara na viwanda mbalimbali, huku viwanda vingine vikiendelea kujengwa. Hivyo, uwepo wa ofisi ya WMA katika eneo hilo ni muhimu katika kuhakikisha shughuli hizo zinaendeshwa kwa kutumia vipimo sahihi na vinavyoaminika.”**

NEEMA MKURANGA: HUDUMA ZA VIPIMO ZAWASOGELEA WANANCHI

inalenga kuhakikisha changamoto zinazohusiana na vipimo zinapatiwa ufumbuzi kwa wakati na kwa mujibu wa taratibu zilizowekwa.

Katika kuhakikisha wananchi wanapata huduma kwa urahisi, Bw. Msambila amewahimiza wananchi na wadau wote wenye malalamiko au wanaohitaji ufafanuzi kuhusu huduma za vipimo kufika ofisini au kutumia namba za simu za bure za Wakala wa Vipimo kutoa taarifa zao ili ziweze kufanyiwa kazi haraka iwezekanavyo.

Vilevile, amesema ofisi hiyo ina jukumu la kutoa elimu kwa wananchi kuhusu umuhimu wa kutumia vipimo sahihi katika shughuli za biashara na uzalishaji. Elimu hiyo inalenga kuongeza uelewa wa jamii kuhusu haki na wajibu wao katika kuhakikisha bidhaa zinazonunuliwa au kuuzwa zinapimwa kwa vipimo vinavyokubalika kisheria.

Amefafanua kuwa matumizi ya vipimo sahihi ni msingi muhimu wa kujenga mazingira ya biashara yenye haki na uwazi, kulinda mlaji dhidi ya udanganyifu na kumwezesha mfanyabiashara kufanya biashara kwa kuzingatia sheria na taratibu zilizowekwa.

Kuhusu upatikanaji wa huduma, Bw. Msambila amewataarifu wananchi kuwa ofisi ya Wakala wa Vipimo Mkoa wa Kivipimo Mkuranga ipo Mkuranga B, katika Halmashauri ya Wilaya ya Mkuranga, na kuwasihi kuitumia ofisi hiyo kupata huduma mbalimbali zinazotolewa na Wakala.

Kuanzishwa kwa ofisi hiyo ni sehemu ya jitihada za Wakala wa Vipimo za kusogeza huduma karibu na wananchi, kuimarisha usimamizi wa vipimo nchini na kuhakikisha kila mwananchi anapata haki yake katika shughuli za kibiashara kupitia matumizi ya vipimo sahihi.

Ofisi ya WMA Mkoa wa Mkuranga

Wafanyakazi wa WMA Mkoa wa Mkuranga katika picha ya pamoja.

JINSI WMA INAVYOHAKIKISHA KILA LITA YA PETROLI NI SAHIHI

Mafuta jamii ya petroli ni miongoni mwa bidhaa muhimu zinazochochea ukuaji wa uchumi wa nchi kutokana na matumizi yake katika sekta mbalimbali, ikiwemo usafirishaji, uzalishaji viwandani, kilimo, ujenzi, uzalishaji wa nishati na shughuli nyingine za kijamii na kiuchumi. Umuhimu wa bidhaa hizi unafanya usahihi wa vipimo vinavyotumika katika biashara ya mafuta kuwa suala la msingi katika kulinda maslahi ya nchi na wananchi kwa ujumla.

Hivi karibuni, Mbiu ya Vipimo ilipata fursa ya kuzungumza na Alfred Shungu, Meneja wa WMA Mkoa wa Bandari ambaye kwa kiasi kikubwa aliwezesha taarifa na takwimu zilizotumika kuandaa Makala hii.

Kwa Tanzania, sehemu kubwa ya mafuta ya petroli huingizwa nchini kupitia bandari za Dar es Salaam, Tanga na Mtwara kabla ya kusambazwa kwa makampuni ya mafuta, taasisi mbalimbali na hatimaye kuwafikia watumiaji wa mwisho. Katika mchakato huu, hatua za upokeaji, upimaji, uhifadhi na usambazaji wa mafuta zinahitaji kusimamiwa kwa umakini ili kuhakikisha kila kiasi cha mafuta kinachopimwa na kuuzwa kinaendana na kiwango halisi.

Kutokana na umuhimu huo, Wakala wa Vipimo (WMA) kupitia Mkoa wa Bandari una jukumu muhimu la kusimamia usahihi wa vipimo vinavyotumika katika biashara ya mafuta nchini. Jukumu hili linahusisha ukaguzi, uhakiki na ufuatiliaji wa vifaa na mifumo ya upimaji inayotumika katika upokeaji na uhamishaji wa mafuta, kwa lengo la kuhakikisha vipimo hivyo vinafanya kazi kwa usahihi na kuaminika.

Usimamizi huu unafanyika kwa kuzingatia Sheria ya Vipimo, Sura ya 340, pamoja na kanuni zake na miongozo ya kimataifa inayohusu vipimo katika sekta ya mafuta. Uzingatiaji wa matakwa hayo unalenga kuhakikisha kuwa shughuli zote za kibiashara zinazohusisha upimaji wa mafuta zinafanyika kwa uwazi, usahihi na kwa kuzingatia vigezo vinavyotambulika kisheria na kitaalamu.

Katika utekelezaji wa majukumu yake, Wakala wa Vipimo huzingatia umuhimu wa kuhakikisha vifaa vyote vinavyotumika kupimia mafuta vinakidhi vigezo vya kitaalamu. Hii ni pamoja na kuhakikisha vifaa hivyo vinakaguliwa na kuhakikiwa kwa mujibu wa taratibu zilizowekwa ili kubaini na kurekebisha dosari zinazoweza kusababisha upimaji usio sahihi. Hatua hii ni muhimu kwa kuwa hitilafu ndogo katika mifumo ya upimaji wa mafuta inaweza kusababisha tofauti kubwa ya kiasi cha bidhaa kinachopimwa, hasa pale kinapohusisha miamala mikubwa ya kibiashara.

Aidha, usimamizi wa vipimo katika bandari una umuhimu mkubwa katika kulinda mapato ya Serikali. Mafuta yanayoingizwa nchini yanahusisha miamala yenye thamani kubwa, hivyo kuhakikisha kiasi kinachopokelewa na kupimwa ni sahihi kunasaidia kuimarisha uwazi katika biashara, kupunguza uwezekano wa upotevu wa bidhaa na kulinda maslahi ya Serikali pamoja na wadau wengine katika mnyororo wa biashara ya mafuta.

Kwa upande wa wafanyabiashara na kampuni za mafuta, usimamizi wa vipimo sahihi unasaidia kujenga mazingira ya biashara yenye ushindani wa haki na kuongeza imani kati ya wadau wanaohusika katika upokeaji na usambazaji wa bidhaa hizo. Vilevile, unasaidia kupunguza migogoro inayoweza kujitokeza kutokana na kutokubaliana kuhusu kiasi cha mafuta kilichopokelewa, kilichohifadhiwa au kilichosambazwa.

> **“Kwa upande wa wafanyabiashara na kampuni za mafuta, usimamizi wa vipimo sahihi unasaidia kujenga mazingira ya biashara yenye ushindani wa haki na kuongeza imani kati ya wadau wanaohusika katika upokeaji na usambazaji wa bidhaa hizo. Vilevile, unasaidia kupunguza migogoro inayoweza kujitokeza kutokana na kutokubaliana kuhusu kiasi cha mafuta kilichopokelewa, kilichohifadhiwa au kilichosambazwa.”**

Kwa wananchi ambao ni watumiaji wa mwisho, umuhimu wa usimamizi huu unaonekana katika kuhakikisha wanapata bidhaa kwa kiasi kinachostahili wanapofanya manunuzi. Ingawa usimamizi wa vipimo katika bandari unafanyika katika hatua za awali za mnyororo wa usambazaji, unachangia kwa kiasi kikubwa kujenga mfumo mzima wa biashara ya mafuta unaozingatia uadilifu, uwazi na haki kwa mlaji.

Sambamba na ukaguzi na uhakiki wa vifaa vya vipimo, ufuatiliaji wa mara kwa mara ni nyenzo muhimu katika kuhakikisha kuwa usahihi wa vipimo unaendelea kudumishwa. Hii inatokana na ukweli kwamba vifaa vya upimaji vinaweza kuathiriwa na matumizi ya muda mrefu, mazingira ya kazi au mabadiliko mbalimbali ya kiufundi. Hivyo, usimamizi endelevu unasaidia kubaini changamoto mapema na kuchukua hatua stahiki kwa mujibu wa sheria na taratibu zilizowekwa.

Kwa kuzingatia ongezeko la mahitaji ya mafuta na nafasi yake katika kuchochea shughuli za kiuchumi nchini, Wakala wa Vipimo unaendelea kuwa mdau muhimu katika kuhakikisha biashara ya mafuta inafanyika kwa kuzingatia vipimo sahihi. Kupitia Mkoa wa Bandari, Wakala unaendelea kutekeleza wajibu wake wa kuhakikisha mifumo ya upimaji inayotumika katika sekta hiyo inakidhi matakwa ya kisheria na kitaalamu.

Hivyo basi, usimamizi wa vipimo sahihi katika sekta ya mafuta siyo suala la kiufundi pekee, bali ni sehemu muhimu ya kulinda uchumi wa nchi, mapato ya Serikali, maslahi ya wafanyabiashara na haki za walaji.

Ushirikiano kati ya Wakala wa Vipimo, mamlaka za bandari, kampuni za mafuta na wadau wengine ni muhimu katika kuhakikisha kuwa kila hatua ya biashara ya mafuta inazingatia usahihi wa vipimo.

Wakala wa Vipimo unaendelea kusimamia usahihi wa vipimo ili kujenga imani katika biashara, kulinda mlaji na kuchochea maendeleo ya uchumi wa Taifa.

WMA YAANZA KUHAKIKI MITA ZA GESI ASILIA

Wakala wa Vipimo (WMA) umeanza zoezi la uhakiki wa mita za gesi asilia (CNG) katika vituo vya kujazia gesi kwa vyombo vya usafiri, ikiwa ni hatua ya kuhakikisha wananchi wanapata kiasi sahihi cha gesi kulingana na fedha wanazolipa.

Zoezi hilo linalenga kubaini usahihi wa mita zinazotumika kupima kiasi cha gesi kinachouzwa kwa wateja, ili kuwalinda dhidi ya uwezekano wa kupata kiasi pungufu cha huduma wanayolipia.

Akizungumza wakati wa zoezi hilo lililofanyika katika kituo cha kujazia gesi asilia kilichopo Mbezi Jogoo jijini Dar es Salaam, Afisa Vipimo wa WMA, Mkoa wa Bandari, Bakari Hassan, amesema uhakiki huo ni sehemu ya ukaguzi wa kawaida unaofanyika kila mwaka, pamoja na ukaguzi wa kushtukiza.

Amesema ukaguzi wa kawaida unalenga kuthibitisha kuwa mita zinazotumika kupimia gesi zinafanya kazi kwa usahihi na kutoa vipimo vinavyokidhi vigezo vinavyotakiwa.

Hassan ameeleza kuwa baada ya kifaa kukaguliwa na kuthibitishwa kuwa kinafanya kazi kwa usahihi, WMA huweka muhuri maalumu pamoja na stika inayoonesha tarehe kilipokaguliwa na muda wa ukaguzi unaofuata.

Ameongeza kuwa uwekaji wa muhuri na stika hiyo unamwezesha pia mteja kutambua iwapo mita inayotumika katika kituo anachopata huduma imehakikiwa na kuthibitishwa na Wakala wa Vipimo.

Kuhusu ukaguzi wa kushtukiza, Hassan amesema unafanyika ili kuhakikisha vifaa vilivyowahi kuhakikiwa havijachezewa na kubadilishwa au kufanyiwa marekebisho yasiyoidhinishwa baada ya kukaguliwa na kuthibitishwa kuwa vinafanya kazi kwa usahihi.

Zoezi la kuhakiki vipimo likiendelea katika vituo vya kujazia gesi asilia kwenye vyombo vya usafiri.

Kwa upande wake, Mhandisi Bosco, ambaye ni Mhandisi wa Mitambo katika sekta ya gesi asilia, amesema zoezi hilo lina mchango mkubwa katika kujenga imani ya wananchi wanaotumia huduma za gesi asilia, kwa kuhakikisha wanapata kiasi kinacholingana na fedha wanazolipa.

Naye Meneja Mawasiliano na Uhusiano kwa Umma wa Wakala wa Vipimo, Veronica Simba, amesema uhakiki huo unafanyika katika vituo vinavyojaza gesi asilia kwa magari, pikipiki, bajaji na vyombo vingine vya usafiri vinavyotumia nishati hiyo.

Simba amesema Wakala wa Vipimo una jukumu la msingi la kumlinda mlaji kwa kuhakikisha vifaa vyote vya vipimo vinavyotumika katika shughuli za biashara na utoaji wa huduma vinafanya kazi kwa usahihi na kutoa vipimo vinavyokidhi vigezo vinavyotakiwa.

Amefafanua kuwa uhakiki wa mita za gesi asilia ni sehemu ya majukumu mapana ya WMA, ambayo pia yanajumuisha ukaguzi wa pampu za mafuta katika vituo vya mafuta, ambapo huhakikisha kiwango cha mafuta anachopata mteja kinaendana na kiasi cha fedha alicholipia.

Amesisitiza kuwa hatua hizo ni muhimu katika kulinda haki za walaji, kujenga uwazi katika biashara na kuhakikisha wananchi wanapata huduma zenye vipimo sahihi bila kudhulumiwa.

Zoezi hilo ni sehemu ya juhudi za Wakala wa Vipimo katika kusimamia usahihi wa vipimo vinavyotumika nchini, kulinda maslahi ya wananchi na kuhakikisha kila mlaji anapata thamani halisi ya fedha yake katika manunuzi ya bidhaa na huduma mbalimbali.

Mbiu ya

VIPIMO

JARIDA LA WAKALA WA VIPIMO

MAWASILIANO:

Wakala wa Vipimo (WMA)
7 Mtaa wa Mkemia Mkuu, S.L.P 2014
41104 Tambukareli, Dodoma.

wakalawavipimotanzania / Piga Bure 0800110097 / www.wma.go.tz